ПОЈЕДИНИ БРОЈ 50 ПАРА.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и празника. — Претплата је 100 Д. на годину, 50 Д. на пола године, а 25 Д. на четврт године; за Америку 5 долара на годину. — Претплатити се може бар на четврт године.

Издавалац „Застава“ Д. Д.

ЗАСТАВА

ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Поштарина плаћена у готовом.

Рукописи за лист шаљу се на уредништво „Заставе“, а новац за претплату и огласе на администрацију „Заставе“ Нови Сад, Лазарева улица број 14. — Телефон број 110. — Рукописи се не враћају.

Издавалац „Застава“ Д. Д.

Број 38. Нови Сад, у уторак 21. фебруара 1922. Година LIII.

Земљорадничка странка и социјалне реформе.

I.

Енглеска је у Европи најбољи пример државе, која се лаганим темпом развила. После политичких потреса у 17. столећу и незнатних аграрних покрета у 19. веку, Енглеска је остала земља великих поседа као што су Уједињене Државе земље удружених капитала.

У Италији великопоседници су у надмоћности, док у Француској ситни сопственици бројно надмашују грунтовнике, но и ту као и у Италији, Португалији, Белгији, Шведској слободан промет уређује економске односе.

У Немачкој 70%. су индустријални прерађивачи, трговци и чиновници, једва пак 30%. малих пољопривредника. После ратова и уједињења наступило је груписање стележа и странака са разним програмима о уређењу политичких и аграрних прилика. Различни у погледима и у начину извођења, ипак се све групе слажу у схватању задатка државе, сви истичу силу испред права и организацију испред личности. Резултати њихових мишљења реализовани су у новом Уставу, а у петом одељку посвећеном економским питањима.

Ну у правцу државне интервенције за измену социјалног стања, највише се отишло у Русији. Бољшевички покрет бруталном силом пусира рад на укидању социјалних класа, и приватне својине.

II.

Народи, и ако различни по раси и историји, деле се по стицају прилика и приближно једнаким тенденцијама, у две сфере: западну и источну. Претераност и у гомилању богатства има и у једној и у другој половини света. Али док су народи на западу достигли максимум савршенства у материјалној и духовној култури, дотле су на истоку још у застоју и примитивности. У питању је начин пласирања капитала, упо треба средства за производњу, степен слободе и опште границе, које друштвене институције пружају својим члановима. Државна интервенција у распоређивању и уређењу својих односа свагда је утицала апрофишући људску активност, док је увек слободна личност кретала прогрес, а у овом рату тријумфовала је и победила.

Многи узроци повели су народе једним или другим путем. У колико је политички утицај деловао идемо да видимо.

Држава у грађанском друштву је политичка јединица са тачно обележеним делокругом највиших власти: законодавна, управна и судска. То се до сада сматрало као аксиома у парламентарном праву; несумњиво је да ће тако остати и у будућности, док год су политички односи претежнији од економских.

Код нас су преставници клуба земљорадничке странке ватрени експоненти корените социјалног преображаја, са специфичним програмом да се село подигне и усаврши. По њима држава више није само политичка јединица, како је правници једнострано дефинишу. Данашње друштво је врло сложен механизам са многеструко изукрштаним интересима; по томе и држава мора се конформирати новом друштвеном устројству и примити на се задатке социјално-економске. Одбрана споља и заштита материјалних и умних потреба, више нису примарни захтеви, друштво је изашло из те примитивне фазе и иде другим много позитивнијим путем на коме се сусреће са суштином, стварношћу и фактима а не са јуридичким формама. Зато држава мора одговорити потребом новог доба. Дефинишући државу као политичку, привредну и културну заједницу, земљорадничка странка реалније гледа на ствари но остале грађанске странке и зато је њихов програм, по њиховом појимању, практичнији и кориснији за широке масе.

Лако је увидети сву површност оваквих назора, који потичу из кривог разумевања политике.

Ми под политиком разумемо смишљени и колективни рад једне државе или нације да се ослободе или асимилују сродни елементи и да се придруже сличној или идентичној цивилизацији ради олакшања општег човечанског прогреса. У XIX. веку ослобођен је човек, а у XX. веку ослобађају се нације, што је заслуга смишљене политике као што је политика и учинила, да се притиснути елементи озаре науком и знањем. Политика руши све преграде, брише све границе, ублажује друштвене разлике, смањује предрасуде, и ствара широко поље здравим идејама и принципима. Политика ратује да из друштва уклони све деструктивне и анархистичке елементе и да створе услове за трајан и плодан мир.

Као што се види политика је директива и унапред спремљени план за успешно и хармонично напредовање у свима правцима друштвеног живота: интелектуалном, моралном и материјалном. Политика осваја и разликује људско друштво од органског. Економске организације су у истом претече политичким, али су несавршеније, почетак им је у инстикту и само добром политиком, чије је осматрање пространије и дубље, долази се до општег народног благостања.

Земљорадници тумачећи развитак друштва методом органске школе и примењујући биолошке законе на социјалне установе, налазе основицу и битност друштва у економским односима као примордијалном и позитивном, док су политичко-правни више негативни и као такви секундарни и потчињени.

(Наставиће се.)

Запостављање Срба.

Тисини ученици још и данас одржавају његов дух и својим неумесним наређењима вређају православне Србе као да смо још данас народ друге класе, који је ту само да могу силници своју моћ и силу показати. Вређање православних и српских осећаја не може од другога доћи, него од министарства просвете и његових органа. Са благословом министра просвете кр. повереништво за просвету и вере у Загребу укинуло је светковање св. Јована у средњим школама. Пошто на св. Јована има много Срба свечара, многи свечари ученици изостали су од школе, а држим да није саветно вређати осећаје Срба свечара, јер крсно име највећа је слава Србинова.

Кр. повереништво Загребу наређује, да се на св. Јована држи школа, јер је велик број заповедних празника, а у исто доба установљује нову школску светковину. Укидати заповедне празнике а у исто доба нове светковине наметати, има ли смисла? Где је ту логика? Где је доследност? Код Југословена загребачких нема конзеквенције, са логиком су се већ одавно обрачунали; код њих је ловника „циљ оправдава средство“. Зато укидају православни празник, а намећу нама православнима светковање једног ултра-католичког бискупа, који је био један од најревноснијих ширитеља Југословенства.

Наређење постоји, да се 4. фебруара прослави Штросмајер, па и српска школа мора га прослављати. Поставише Штросмајера више св. Саве, јер св. Саву светковали су само Срби, (католици и друге вере ишли су у школу), а 4. фебруара и српска деца морала су прослављати Штросмајера. Зар то није вређање наших верских и националних осећаја? Зар да се св. Саве слава запоставља са Штросмајером?

Нећемо запостављања и увреде наваћати, него обраћамо се нашем св. Архијерејском Сабору и питамо: да ли је са одобрењем Св. Архијерејског Сабора укинуто светковање св. Јована у средњим школама? Може ли Св. Архијерејски Сабор дозволити, да српска деца прослављају Штросмајера? Сме ли трпити, да се Штросмајер уздиже више св. Саве? — Ми тражимо, да наши архијереји стану на браник православља, а министру просвете отворено нека рекну, да се место св. Јована не сме Штросмајер светковати; у брк нека му скрешу: да је дух светог Саве створио ову државу, а Југословенство јој подкопа темељ.

Добро би било, да свештеници посланици питају министра просвете, шта је више св. Јован или Штросмајер, и зашто св. Саву само Срби прослављају, а зашто се Штросмајер Србима намеће?

Радозналн смо, какове би више државне интересе навео.

Србенда.

Да се не заборави.

Г. Мита Клицин самозвани „вођа“ Протићевих радикала, узео је под закуп трулу дерегљу др. К. Суботића — „Дунав“, те је запливао „новим“ политичким водама. Он има силну амбицију да игра видну улогу у нашем јавном животу, а да то постигне не бира средства. Будући да има довољно „праксе“ на том пољу, он се латио старих метода, којим се служио пре рата. И онда је бушкарао и ровио против свију оних, који су му сметали, као што то и данас чини.

Истина некада се сакрио за леђа силнога Јаше Томића, а данас би, да се ухвати за капут г. Стојана Протића, шат би се могао одржати на узбурканом политичком „мору“. Гарда му је и увише мала и слаба — осим ако

не узмемо у обзир њихову „моралну“ снагу — те онда није чудо, што г. Мита фата за капут г. Стојана.

Г. Клицин „писац“ „превишњег краљевског рескрипта“ је у суштини „једна негација“ скромности у јавном раду, он је један индивидијум, који уме само да руши.

Када му је досадила школа, он се „бацио“ на политичко поље, где је, захваљујући својим снажним лактовима доспео до положаја, о којима никад није смео ни сањати.

За све време његова „јавног“ рада, он је вешто умео искоришћавати ситуације. Што год је радио — радио је из личне користи. Радикална странка је била за њега крава музара, коју је он немилосрдно музао и искоришћавао: Својим „радом“ у странци је наносио и штете и неприлике и појединцима и целини. А, нарочито је, за време расцепа, који је настао у странци 1909. г. показао своју „енергију“, када је у брошурама и у „Радикалној Речи“ и „Застави“ својим поганим пером, заклањајући се за Јашина леђа, на најбруталнији начин ружио оне људе, којима ни по карактеру. ни по спреми није ни чланака дорастао био (што рекао г. сенатор др. Тапавица).

Када је дошло до нашег расцепа, односно нашег искључења из странке, ми смо хтели остати на миру и чекати своје време. Јесте, али како би онда г. Мита и њему тада равни у странци „брилирали“, кад неби нападали људе, који нису имали органа у коме да се бране. Најпосле је морало доћи и до покретања листа „Српства“.

У 1. бр. „Српства“ од г. 1910. написао је др. М. Свињарев у „Првој Речи“ и ово: Страначка заслепљеност и нетрпељивост је тако ужасна, да човек мора заплакати. И дотле, док се ми гложимо и једни друге издајством бедимо, дотле нас други потискују, и наш народ на свим пољима пропада. Код нас се не траже тачке, које би нас могле зближити, него се чепрка и буши да се створи и нађе оно, што ће нас још већма поцепати и једног од другог отуђити. (Исто тако као што и данас ради г. Клицин.)

— — — — — — — —

Нећемо, без невоље нападати никога, али ћемо истину рећи сваком у очи, па ма како тешка била. Трудићемо се, да писањем својим поучимо наш народ добрим саветима (поуке о здрављу, подизање народа морално, материјално и културно)...

Радићемо на томе, да дође што скорије време, када ће све наше странке у свима важнијим народним питањима моћи заједнички радити, а не борити се једна против друге...

На „Српском народном збору у Жабљу“ који је одржан 8. априла 1910. на коме је говорио др. Ђ. Тапавица, као радикалски дисидент, говорио је др. М. Свињарев, о штетности неслоге у нашем народу. Осудио је братоубилачку борбу између српских странака и тражио од учесника на збору:

— Да у љубави живе са својом браћом, да се не дају завадити писањем оних, који у нашем народу неслогу шире и проповедају. Моли их да приликом избора гласа сваки на оне кандидате, у којима има највише вере, али после избора нека у љубави живи међу собом, па макар на кога гласали (тицало се избора за нашу црквену автономију).

У резолуцији која је на збору донесена у тачци 6-ој стоји ово:

— Учесници овога збора се ограђују и сада и у будуће против суровог писања појединих јавних гласила, а нарочито пронив сумњичења, да је свако непоштен, непријатељ народни и туђ најамник, ко је противног мишљења или другог политичког начела.

Овако су говорили народу и писали они људи против којих је Мита Клицин „злоупотребљавајући „Заставу“, распаљивао мржњу и све више копао јаз између дисидента и радикалне странке. Тек када је друштво Мите Клицина почело бедити др. Тапавицу да је крао варошко ђубре и када су насрнули на част др. Мил. Свињарева и другова, бедећи их, да хоће да се на недозвољен начин богате и да хоће у Н. Саду да населе Бугаре, даље да су се продали Тиси итд. наступила је реакција. Настао је очајан двобој у коме су многе главе искрављене биле.

Мита Клицин et Comp отпочињу старе методе. Да неби г. Мити сувише нарасли рогови ми ћемо бити слободни да изнесемо оно, што не треба да се заборави.

О др. Каменку не водимо рачуна, јер он свесно говори неистину, а ко свесно неистину говори, с тим се не вреди борити.

Када је у своје време изнесено у „Застави“, шта је рекао за њега на суду К. Јавор, у свези са оним покраденим попиром, због кога је једна несретна Српкиња осуђена на 8 месеци робије, др. Каменко се ишчуђава и брани, као да он за тврдњу Јаворову не зна, „јер он није био на суду“. Међутим је он не само био на судској расправи, него је Јавор тражио заштиту од председника, јер му је др. Каменко претио, за време расправе.

Када је председник г. др. Секулић позвао на одговорност др. Суботића, он је на часну реч изјавио, да то не стоји. И поред свега тога тврди др. Каменко да није био на судској расправи, када је Јавор изјавио, да је он др. Каменко био уплетен у папирну аферу, да је узео мустру и носио је једном штампару да је њему продаду. Дан пре тога је тражио папира од Јавора, јер му треба за „Дунав“, а сутра дан узима — по речима Јавора — мустру из туђег обијеног вагона и нуди на продају.

Mit solchen Helden kämpfen wir nicht! (С таким делијама се не дели мегдан).

Срђа.

Нови Сад, 21. фебруара.

— **Култура у нашим градовима.** Иако су доста дотерани, срећени, лепи, а и врло богати, наши градови не дају човеку никакве културне предности. Градови у западној Европи су прави центри културе: ту су велики и лепи паркови, украси, споменици; ту су, пре свега, велике социалне установе за сузбијање беде, за помагање сиротиње; ту су, за тим, зграде, у којима се приређују уметничке изложбе, концерти; па ту су, нарочито, велике јавне библиотеке, где се у првом омладина, они који треба да се за живот спремају, напајају новим и бољим духом, спремајући се за што веће културне потхвате.

Код нас свега тога нема. Али — то се мора створити! Мора, јер то захтева наш добро схваћени интерес. Народ не може напредовати, ако нема установа, које ће и материално и духовно напредовање потпомагати.

Стварање свега тога мора да уђе у програм градске политике. Представници града морају да се издигну из духовне низине, у којој се налазе, и да створе од нашег града, од Новог Сада (а у другим градовима треба да је исти случај) један прави културни центар. За узор треба да им послужи Вршац, који има диван, срећен, богат музеј и необично лепу, такође богату библиотеку у засебној згради.

Ми имамо у граду пуно милионара? Зашто они живе? Шта има наша средина и наш народ од тих трулих милионара, ако они немају смисла да подижу културу око себе? Позив и дужност су им да стварају и потпомажу развој културе свога народа.

— **Свети Бирократијус.** У нашој држави је силно завладао Свети Бирократијус. Заведени су неки прописи, који човека стално шиканирају, а баш су непотребни. Ево примера: при исплаћивању додатака на породицу, сваки државни чиновник мора свакога месеца да подноси финансијској управи уверење са потписом трију сведока, ради потврде на колико лица прима с правом дневно додатак на скупоћу.

Не разумемо зашто је потребно да се та уверења морају подносити свакога месеца. Довољно је да се нареди шефу канцеларије, да се само евентуалне промене имају пријавити, а кад нема промена, онда да не буду потребна сваког месеца уверења са потписима трију сведока — као да се ради о неким милионима!

Или су зар чиновници такве варалице, да се они морају сваког месеца легитимирати на колико чланова породице имају права да примају додатке?

Држимо да ће финансијске дирекције усвојити ову нашу примедбу, и обуставити та месечна уверења — ради уштеде у артитији, а и ради мање славе Светог Бирократијуса!

ВЕСТИ.

— **Новинарска забава.** Улазнице се увелико продају, те сваки, ко жели забаву посетити, треба да се пожури да извади карту. Карте се продају сваки дан од 3—5 у Матици Српској (I. спрат), а на дан забаве, у петак, продаваће се од 10—12 пре подне и од 3—5 после подне на каси биоскопа Јелисавете, а од 7 увече на каси при улазу.

—**Женска Читаоница „Посестрима“** извештава своје чланице, да ће у недељу 26. фебр. у 3 сата по подне у Николајевској школи одржати главну скупштину. Умољавају се чланице, да у што већем броју дођу. — Одбор.

— **Здравствено се́ло.** Здравствени одсек у Новом Саду приређује у уторак 21. о. м. у 3 сата после подне у позоришној згради бесплатно здравствено село. На селу ће говорити г. др. Лаза Марковић, приказаће се позоришни комад „Народни суд“ и филмске слике за здравствено поучавање.

— **Родољубиво дело.** У клубу радикалне странке у Новом Саду, на редовном састанку одржаном 19. фебр. т. г. скупљено је добровољног прилога за једног сиромашног ђака, у износу од 500 динара. Прилагачи су: Клуб радикалне странке са 250 дин., г. г. Душан С. Монашевић и Радован Вујошевић по 100 дин. и г. Симеон Ђаковић 50 динара. Раније су приложили за овога ђака 250 дин. Обл. Савез Добровољаца у Нов. Саду и г. Др. Веселин Ђисаловић просв. инспектор 250 динара. Племенитим прилагачима нека је најтоплија хвала.

— **Затворена школа.** У Белој Цркви се већ од скоро 14 дана морала затворити држ. женска грађ. школа не због заразних болести, већ због оскудице у дрвима — у огреву. Ето тако позвани воде бригу у министарству просвете. Доста, кад је њима тамо топло и погодно, не мора то бити и деци. Таким нехатом и немаром пате деца у својој настави. Па да смо весели са нашим министром просвете, Бог га поживио!

— **Енглески кредит Аустрији.** Енглески посланик сир Дуглас предао је ноту аустријској влади, којом је Аустрији одобрен кредитни предујам у износу 2 милиона фунти. Према писању бечких листова, овај зајам ће Аустрији изплатити Англобанка.

— **Такса за купоне акција на дивиденду.** Према члану 7. таксеног и пристојбеног правилника, за купоне акција на дивиденду плаћа се на име таксе по 0·50% од целокупног износа дивиденда, која се има разделити међу акционаре. Ова такса мора се положити надлежној финанс. власти пре исплате дивиденде. Уз акт о полагању таксе мора се приложити и један примерак биланса. Обласна Финансијска Дирекција за Б. Б. Б. позива сва деоничарска друштва, да ову таксу код надлежне финанс. власти одмах уплате и истодобно допринесу један примерак биланса.

— **Међународни правнички конгрес.** Немачко правно удружење за интернационално право, изабрало је за немачке референте на интернационалном правном конгресу, који ће се одржавати месеца августа у Буенос Аиресу, бившег државног министра дра Симонса и професора Алфреда Манеса.

— **Наплата порезе.** Градски Савет ставља до знања заинтересованима да је према наређењу генералне Дирекције непосредних пореза Министарства Финансија стављена ван снаге тачка 9. наредбе Мин. Фин. Ген. Дирек. Нер. Пореза од 21. фебруара 1921. г. број 7160. у погледу наплате само 50% аконтираних сума пореза на имовину, доходарину и ратне добитке. Према томе се позивају сви они порезовници, који нису у целини исплатили аконтирани порез, да заостатак код градског пореског звања у току од 8 дана то јест до 21. о. м. неизоставно уплате.

— **Трамвајска несрећа.** У Дубровнику догодила се велика трамвајска несрећа. Трамвај који је возио из Гружа за Дубровник и у коме је биво преко 100 путника већином ђака, на низбрдици је услед поледице појурио страховитом брзином тако, да га возач није могао никако зауставити. Трамвај се на једном преврнуо у тој лудој вожњи. Има неколико мртвих и много тешко рањених.

ПОЛИТИЧКИ ПОЛОЖАЈ.

(Нов. Агенција „Југославија“.)

Београд, 20. фебруара.

Седница Нар. Скупштине.

Јуче у 11 сати пре подне отворио је председник др. Иван Рибар седницу Народне Скупштине. Пре дневног реда је прочитан записник последње седнице, који је без примедбе примљен, а затим се прешло на читање молби и жалби, читање извештаја одбора за молбе и жалбе, те молбе неких посланика за одсуство. Прочитана је интерпелација Едбина Кристана упућена на министра војног о унапређењу резервних официра. Затим су прочитане разне интерпелације упућене појединим министрима.

Затим се прешло на дневни ред: утврђење дневнога реда за идућу седницу Нар. Скупштине. Председник предлаже да се на дневни ред стави извештај Финансијског Одбора о буџетским дванаестинама за месец март и април. Гласањем се прима овај председников предлог, те се седница закључује а идућа заказује за сутра пре подне.

Седница верификационог одбора.

Јуче после седнице Скупштине одржана је седница Верификационог одбора, те су се чланови у првом реду позабавили са питањем мандата Др. Јована Радонића, професора универзитета. Он је по избору за народног посланика положио оставку на свом професорском месту. Ово је питање одложено за идућу седницу. Затим се прешло на ствар Др. Хохњеца, који је професор мариборског семиништа па је решено да он тај свој положај а и посланички мандат може задржати. Решено је осим тога, да народни посланици могу бити и јавни бележници. На крају се прешло на расправљање питања мандата у мариборско-целјском округу, где је победила компромисна листа комуниста и социјалиста левичара. Социјалисти сада траже, да се мандат у томе округу њима додели.

Рад пододбора за админ. поделу земље.

Јуче пре подне одржао је пододбор за административну поделу земље седницу, па је законски пројект о административној подели земље на области у појединостима изгласан. Решено је да се за сада не износи пред ширу јавност предлог одбора о подели на области, пошто имају да се изврше извесне корекције и узму у обзир разне молбе и жалбе у погледу одређења граница и места појединих округа. Области ће бити заокружен, по економским социјалним и културним потребама дотичне области. Пододбор живо наставља свој рад, тако да ће најдуже за десет дана бити готов са својим предлогом и изнети га пленуму Зак. Одбора.

Владин предлог о одлагању плаћања у иностранству предат Народној Скупштини.

У понедељак је председник Народне Скупштине примио предлог владе о одлагању трговачких плаћања на страни у оним државама, чији је курс виши од динара. Према тој новој уредби сваки трговац, који има плаћања на страни дужан је у року од 15 дана поднети својој надлежној трговачкој комори молбу за одлагање, а једна нарочита комисија ће утврдити, да је то одлагање тражено услед наглог пада динара. Стране валуте ће се рачунати овако: лира 150 динара, франак 280, швајцарски франак 575, долар 37, холандска форинта 12 50, чехословачка круна 1. Трговци су дужни своту, коју дугују на страни уплатити по горњем курсу у благајну Управе Фондова, у року од 2 године у четир рате. Управа Фондова даје 5 од сто интереса, али тај интерес неће бити одмах исплаћиван, него ће се стављати у нарочити фонд за евентуалне губитке и штете, који би постигли Управу Фондова.

Нацрт новог пословника готов је.

Председник Скупштине разделио је јуче посланицима нови нацрт скупштинског пословника. За овај нацрт су дали одвојено мишљење посланици земљорадници, социјалисти и клерикалци.

БРЗОЈАВИ.

Нов. Агенција „Југославија“.

Скупштина Савеза Земљ. Задруга.

Београд, 20. фебруара. Јуче и данас одржава се у Београду главна скупштина Савеза Земљорадничкик Задруга, у Бајлоновој пивари. На јучерашњој скупштини су верификовани мандати појединих делетата, који су стигли у врло великом броју из целе земље, прочитани извештаји појединих референата. На данашњој седници ће се прочитати реферати неких земљорадничких посланика.

Одлазак италијанске делегације.

Београд, 20. Јуче је италијанска трговачка делегација, која се ових дана бавила у Београду за преговоре о закључењу трговинског уговора између наше земље и Италије, вратила у Рим.

Енглези о одлагању ђеновске конференције.

Париз, 20. фебруара. Лондонски листови пишу поводом одлагања ђеновске конференције, да ће се конференција једино због кризе италијанске владе одложити. Листови пишу даље о важности Бенешевог пута у Париз и Лондон. Он је са Лојд Џорџом много преговарао и обавестио га о Русији и приликама у централној Европи.

„Дељи Хералд“ јавља, да енглеска влада зато није одговорила на ноту француске владе у погледу одлагања конференције у Ђенови, што је у Енглеској влади више чланова заступало гледиште француске владе, па се са одговором чекало. На предходној конференцији савезника, на коју ће сигурно бити позване и државе Мале Антанте, моћи ће се врло лако постићи споразум. По мишљењу др. Бенеша у Ђенови има само да се одлучује о економској реконструкцији Европе.

Како се из свега види одлагање је сасвим сигурно, те је на тај начин француско гледиште победило.

Конференција стручњака.

Лондон, 21. фебруара. Конференција стручњака савезничких одржаће се 22. о. м. у Лондону. До тога времена могу доћи и јапански, белгијски и француски делегати као и стручњаци Мале Антанте.

Састанак Бенеша и Пашића.

Београд, 20. фебруара. По свој прилици да ће се конференција стручњака Мале Антанте одложити, пошто ће се одложити и конференција у Ђенови. Поред свега тога одржаће се у Љубљани једна предходна конференција, чим др. Бенеш дође са свога пута из Лондона, па ће се ту састати са нашим министром председником Пашићем и др. Нинчићем. Ова конференција ће имати више информативни карактер, јер ће с једне стране др. Бенеш реферисати о своме путу и успеху преговора са Лојдом Џорџем и Поенкареом, а с друге стране ће г. Пашић известити др. Бенеша о држању румунске владе у питањима споразумног држања Мале Антанте на конференцији у Ђенови. Овај састанак чешког и наших премијера одржаће се 26. о. м.

Зајам Аустрији.

Беч, 20. фебруара. У Бечу је јуче потписан уговор о зајму Аустрији. Од Енглеске је Аустрија добила 2 милијона фунти, од Италије 75 милијона лира, од Француске 55 милијона франака, а од Чехословачке 500 милијона круна.

Пољска на конференцији стручњака.

Париз, 20. фебр. Пољска је влада примила позив Мале Антанте на конференцију стручњака. Она ће послати своје делегате и стручњаке.

Валута.

Београд, 20. фебруара. Долар 77, франак 6·70, марка 38, леј 60, лев 50, наполеондор 285. Лондон 339, Париз 675, Женева 1510, Праг 146·50, Беч 1·26, Берлин 37·25, Милано 380, Будимпешта 12.

Претрес оптуженицима по делу атентата на Краља.

(Телефонски извештај.)

Београд, 21. фебруара. На јучерашњем комунистичком претресу је саслушана одбрана последњих оптужених по делу атентата на Краља. Прво је добила реч Јулија Шврака, а за њом Емил Грос, који немају ништа да додаду својим ранијим исказима и слажу се потпуно са говором њихових бранилаца.

После њих је саслушан говор студента Саве Николића, који је у прилично дугом говору почео да црта рад комунистичке странке, те је изнео неке детаљне податке. Суд га може осудити како хоће, али ће он ипак остати убеђени комуниста. Говори да суд стоји под извесним утицајем данашњих политичких струја, на што му председник ускраћује реч и тражи од њега да своју изјаву повуче.

С тиме је претрес јуче завршен, а у четвртак ће се у 3 сата после подне изрећи пресуда над оптуженима, која се од целе публике очекује са највећим интересовањем.

Америка за одлагање ђеновске конференције.

До последњих дана Америка слабо се интересовала за конференцију у Ђенови и није се ни знало, да ли ће Америка у опште узети учешћа на самој конференцији. Међутим сада дознаје „Тан“, да је американско министарство спољних послова известило све државе, да Америка није у могућности да за 8. март пошаље своје представнике у Ђенову, пошто је још увек заузета са ратификацијом одлука вашингтонске конференције. Према овоме показује и британска влада вољу, да се ђеновска конференција одложи, ако се Америка озбиљно интересује за ту конференцију и жели на истој учествовати.

Народно Позориште.

Уторак: **„Онај који добија шамаре“**, у претплати Б.

Среда: **„Пајаци“ и „Кавалерија рустикана“**, гђа Салви као гост. (Реприза).

Четвртак: **„Зрински“**, у претплати Б.

Кратке вести.

— Гувернер Мађарске, Хорти на предлог мађарске владе распустио је парламенат.

— У Бремену су биле велике манифестације за кајзера. Власти нису ништа учиниле, како би се манифестације спречиле. Манифестанти су певали „Дајчланд ибер алес“ и свирали Хинденбургов марш.

— Наша влада је решила, да тражи од Нар. Скупштине кредит од 6 милијона динара за помоћ у храни и оделу гладним у Русији.

Управник: Јаша Томић.
Одговорни уредник:
Трива Милигар

†

Ожалошћена Јулка Ј. Јовановић са децом даваће свом узоритом супругу и оцу

Јоци Сим. Јовановићу
царинском посреднику

четрдесетодневни парастос у среду 22. о м. у 11 час. пре подне у овд. Саборној цркви.

Моли пријатеље да присуствују овом тужном помену.
340 1—1

„ОРИЕНТ ХОЛЕНДЕР“

140-тв бомбоне

најјефтиније и најбоље и увек у ту струку спадајуће најновије шлагерске ствари израђује једини израђивач

Х. Ј. ХОЛЕНДЕР

Израђивач ориент бомбона **Нови Сад**, Футошка улица 54.

Пређе: **Прва Велико-Бечеречка фабрика бомбона и чоколаде. В. Бечеречи**
338 1—6

Путнике и заступнике

тражи велика фабрика ликера, рума, коњака и осталих шпиритуоса. Рефлектанти нека наведу, у којим крајевима (областима) највише муштерија познају и своје понуде управе на адресу: Пошт. претинац (Postfach) 41. Загреб, главна пошта. 300 4—10

КАРОЛИНА ПАРОМЛИН И ТВОРНИЦА ТЈЕСТЕНИНА, ОСИЈЕК III.

ТРАЖИ

за своју новосаграђену и са најмодернијим стројевима уређену творницу бисквита и кекса

ЗАСТУПНИКЕ

у свим већим местима Југославије, који су у сличној струци већ добро уведени. 342 1—1

Понуде слати на горњи наслов.

Стечај.

Српска православна црквена општина у Новом Саду овим расписује *стечај* на *два* стипендијска места за слушаоце технике из задужбине народних добротвора Луке Миланковића и сестре му Марије Петровићке.

По основном писму стипендија износи 250·— динара али је црквени одбор повисио стипендију за време трајања скупоће годишње на 5000·— динара, а издаје се у 10 месечних оброка.

Молби ваља приложити: крштено писмо, лекарску сведочбу, као и сведочбу о свршеним наукама и о сиромаштву. Компетовати могу само Срби православне вере.

Молбе се имају поднети председништву ове општине најдуже до 15. марта 1922. год.

Из седнице црквеног одбора држане у Новом Саду 26. јануара 1922.

Паја Ћурчић књиговођа 343 1—2 **Душан С. Монашевић** председник

Објава.

Имадем на продају 99 комада **оваца** под јагањцима, 24 комада шиљежади и два овна. Овце су младе (са другим и трећим јагањцима), прве врсте.

Рефлектанти нека се обрате на:

Пају Гајиновића у Беочину (Срем).

335 2—3

Филијала Нови Сад Аграрне и Комерцијалне Банке за Босну и Херцеговину
(Вагнерова палата)

плаћа на улоге 339 2—12

6% камате чисто

Књиговођу, перфектног дописника са знањем српског, немачког и мађарског језика, вештог стројопису, те подворника тражи **Словенска Банка Нови Сад.** 307 3—

ТРЕБАТЕ НОВАЦА? Највише ћете добити за одпатке од костију. крпа, жељеза, папира и т. д.

Агентурно заступство „Обнове“ д. д., Београд код БЕЛЕ ВАЈСА, Телеки (Калвин) ул. II. Нови Сад.
337 1—3

Ради другог подузећа,

Продао би или предао

своју стару, добро уведену и реномирану колонијалну трговину под фирмом

Велимир Радак и Син Ср. Митровица

Само озбиљни рефлектанти нека ми се усмено обрате.

БРАНКО РАДАК.
321 2—3

ПРОДАЈЕМ **177 јутара земље, 120 оранице, 18 шљивика, 1 јутро винограда остало шума и ливада са економским зградама.** — Цена по јутру Круна 14.000. — Земља је врло добра, нема слатине и не топи вода. — Налази се близу Темишвара, у Румунији. — Ближа извешћа даје власник **Милан Т. Јовановић казанџија, Нови Сад.** 279 4—6

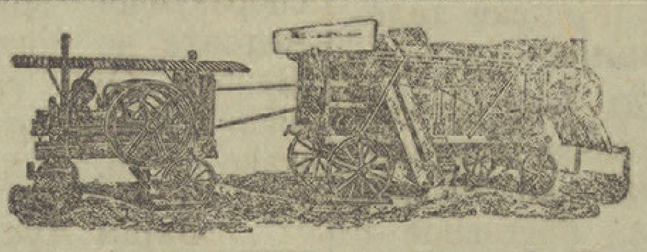

ДАНИЛО ЧОРТАН у Старој Пазови

главно заступство:

Хофнер-Шранц и Клајтон-Шутлеворт, Будимпешта

имадемо на стоваришту разних пољопривредних машина као на пр.: Сејаћих машина, Сјечкарица, Сјечкарица за репу, Крњача, Прекрупача за кукурузе, Пресе за вино, Млинове за грожђе, Гвоздених плугова, Редаћих машина (Триера), Дрљача, Геплова итд.

Примамо наруџбе вршаћих машина од исте творнице.

Примамо наруџбе за разне делове Вршаћих машина као на пр.: Курбел осовина, Шитлер осовина, Трансмисије, Рингшмирлагера итд. — Имадемо на нашем стоваришту Американског Машинског Уља, Товотмасти, сваковрсних алата, Кајиша, Композиције, Нитнова за Кајише итд.

236 5—10 — ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ. —

Међународно Отпремништво С. Х. С. за превоз увоз и извоз Комисионарска и Агентурна радња. — Особито организовани саобраћај са скупљајућим колима која се двапут недељно

крећу из Беча за Нови Сад.

Примају се сви у ову струку спадајући послови као отпремништво и допремништво за све и из свих држава брзо отправљање. — Нарочито оделење за осигурање транспорта врши најкулантније све врсте осигурања робе. Нарочити одео за рекламације и ревидирање наплаћених дажбина код свију царинарница у Краљевини С. Х. С. — Оделење за царињење врши царињење робе код Новосадске Царинарнице **најбрже и најкулантније.** — Располаже са најспремнијим чиновницима за ту сврху исто се врши под највећом контролом. — Најсолидније урачунавање трошкова за обављање послова на бечкој пијаци.

Сва ближа обавештења даје **Хајим Сузиновић, Н. Сад**
Футошка улица број 58. — Филијала БЕЧ, I. Deutschmeisterplatz 4.
317 3—10

Упозоравамо

наше п. н. осигуранике, да се господа **Јулиус, Алфред и Лео Левенберг** из Новог Сада не налазе више у нашој, него у служби другог осигуравајућег завода.

Код ове прилике истичемо да је Riunione Adriatica di Sicurta, Јадранско осигуравајуће друштво у Краљевини С. Х. С. концесионирано те су све протусловне вијести злобне измишљотине.

Јадранско Осигуравајуће Друштво
322 **централа у Загребу.** 2-8

Ко жели да за своје лично и породично уживање купи једну врло удобну и подесну

ВИЛУ у Врњачкој Бањи, за цену и услове нека се обрати:

Јовану Павловићу
330 2—3 чинов. из Крушевца

Продаје се

већи број шараних

БИКОВА

волова, крава и јунаца, који потичу са спахилука грофова Чеконић и Сечењи.

Пивара Гербер
329 2—2 **Стари Бечеј,**

Објава.

Доле потписани купио сам шпецерајску и деликатесну радњу од Бранка Богдана Милошева, стога позивам све потрошиоце да своја потраживања пријаве до 22. фебруара. Касније приспела потраживања не узимам у обзир.

Богдан Чура трговац
320 3—3 **Жабаљ.**

У пажњу женској публици!

Част ми је известити пошт. женску публику да сам данашњим даном отворио из **Аполо дворишта** улажећи са **посебним улазом** изнова реновиран модерно уређен

ЖЕНСКИ ФРИЗЕРСКИ САЛОН

где ће чешљање, ондулирање, маникирање и масажу лица, обављати првокласне снаге. Молим пошт. женску публику за што већу посету.

АЛБЕРТ ВАЈС
женски фризер, Н. Сад
324 2—2 Јеврејска улица број 2.

КУЋА **СА СТАНОМ ОД 3 СОБЕ**

великим партер са новом доградњом у центруму вароши продаје се или замењује са кућом без слободног стана или плацем у ма којем крају вароши. — Упитати код:

Зоце Чукура, Нови Сад
341 **Лебарска ул. 26.** 1—1

Штампарско Подузеће „Застава“ д. д. 274—1922.